

דבר שאינו הגון. פירוש אע"ג דליכא איסורא דאורייתא דאי איכא איסורא דאורייתא פשיטא הוכח תוכיח כמיז (ויקרא יט): **גברא** בגוברין. פי' אדם שיהא חשוב לימנות זין אנשים: **מכאן** ששכור אסור להתפלל. ירושלמי במסכת מרומות פרק קמא רבי זירא^א בעי קמיה דרבי אמי שכור מהו שיצרך א"ל ואלכלת ושצעת וזכרת ואפילו מדומדס. פירוש ופסי' הוא שמו ושכור כל כך שאינו יכול לדבר כראוי דהכי משמע ושצעת וזכרת: **מכאן** שאסור ליישב בד' אמות ש"ה תפלה. זין מלפניו (זין מולאחריו) וזין מן הצדדין ופירשו שצבת הגאונים דוקא ציושז ובעל זבל אס היה עוסק בק"ש וצברכותיה וכוילא זבס אפילו יושז שפיר דמי: **[עמבה]**. עמך משמע צמוך ארבע אמות^ב משזס דכתיב עמכה מלא זב"ה כלומר שלא היה יושז צמוך ארבע אמות סלה כי אס צממיט:

מורה הלכה בפני רבך את. ואף ע"פ שלא למד עדין צפניו מ"מ גדול הדור היה ° וזל ללמוד לפניו: **כל** היושב בתענית בשבת. פירש ר"ח צממיט חלוס וכן אימא צמדש תהליס וכשיושז צממיט חלוס נזור ואפילו קוצב צרכה לעזמו כיון שאינו צמוך י"ח: גדולה

שצריך להודיעו. הנמשך לר"ך לנקות את עצמו ולהודיע את חושדו שאין זו אומה דבר מגונה: **לפני זה** בליעל. אל תמנני כבת בליעל לחשדני צשכרות: **ואספספ**. אחיחד עם אחרים ויחשדני בעלי: **פספס**. שקר: **שגשג אמוס**. דריש להו לשון מימה: **צדקי מיסה**. שהאשה נצדקת צהן צשעת הסכנה שאס ימלא זבה אחד מהס תמות: **נדה וחלה והדלקס נר**. של שבת. על ג' עצבות הללו נשים מתות וטעמא יליף צמסכת שבת (ד' לא:): **שמונצע זין אנשים**. רב דימי מפרש לה לא ארוך ולא גוך וכי: **אלס**. פי' עז: (י' לחור. ר"ש צלע"ז: **גיחור**. שהול לזן יומר מדאי: **ולא חכס**. יומר מדאי. שלא יהיה תימה צעני הצרות ומתוך שצדצין צו שולטת צו עין הרע: **סלכס עמכה**. משמע אף הוא עמה צעמדיה: **אל סעכל סוס**. על זה ולא לאחר. מכאן שסוטא לעלי ורלה לענשו ולהספלל סינתה לה צן אחר: **והקריצו סכסניס**. אמרו צפרק קמא דמגינה (ד' יא). והקריצו זה קצלת הדס: **של צעניס שנה**. כלומר אפילו נגור עליו מנעוריו לפי שמתניס קשה צשצת לפי שהכל מתענגיט צו והול מתענה: **סעניסל לסעניסל**. יתענה למחר: **וסספלל על ס'**. כך כמזב הוא צמקרא. ולא גרסינן סכל אל תקרי: **שחור** והודה לאליו. לדצרוי הודה לאחר זמן צצזזאט נציילס אחרים: דכתיב

דבר שאינו הגון צריך להוכיחו ותען חנה ותאמר לא אדני אמר עולא ואיתימא רבי יוסי ברבי חנינא אמרה ליה לא ארון אתה בדבר זה ולא רוח הקודש שורה עליך שאתה הושדני בדבר זה איכא דאמרי הכי אמרה ליה לא ארון אתה לאו איכא שכינה ורוח הקודש גבך שדנתני לכף חובה ולא דנתני לכף זכות מי לא ידעת דאשה קשת רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי אמר רבי אלעזר מכאן לנחשד בדבר שאין בו שצריך להודיעו אל תתן את אמתך לפני בת בליעל אמר רבי אלעזר מכאן לשכור שמתפלל כאלו עובד ע"ז כתיב הכא לפני בת בליעל וכתוב התם ייצאו אנשים בני בליעל מקרבך מה להלן ע"ז אף כאן ע"ז ויען עלי ויאמר לכי לשלום אמר רבי אלעזר מכאן לחושד את חברו בדבר שאין בו שצריך לפייסו ולא עוד אלא שצריך לברכו שנאמר ואלהי ישראל יתן את שלתך: ותדר גדר ותאמר ה' צבאות אמר רבי אלעזר מיום שצברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שקראו להקב"ה צבאות עד שבאתה חנה וקראתו צבאות אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע מכל

צבאי צבאות שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן לי בן אחד משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו בא עני אחד ועמד על הפתח אמר להם תנו לי פרוסה אחת ולא השניחו עליו דחק ונכנס אצל המלך א"ל אדוני המלך מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת: אם ראה תראה א"ר אלעזר אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע אם ראה מוטב ואם לאו תראה אלך ואסתתר בפני אלקנה בעלי וכיון דמסתתרנא משקו לי מי סוטה ואי אתה עושה תורתך פלסתר שנאמר ונקתה זרע הניחא למאן דאמר אם היתה עקרה נפקדת שפיר אלא למאן דאמר אם היתה יולדת בצער יולדת בריוח נקבות יולדת זכרים שחורים יולדת לבנים קצרים יולדת ארוכים מאי איכא למימר (ד' דתניא ונקתה ונורעה זרע מלמד זשאם היתה עקרה נפקדת דברי ר' ישמעאל א"ל רבי עקיבא אם כן ילכו כל העקרות כולן ויסתתרו וזו שלא קלקלה (ד' נפקדת אלא מלמד שאם היתה יולדת בצער יולדת בריוח קצרים יולדת ארוכים שחורים יולדת לבנים אחד יולדת שנים מאי אם ראה תראה (ד' דברה תורה כלשון בני אדם: בעני אמתך אל תשכח את אמתך ונתתה לאמתך א"ר יוסי בר' חנינא ג' אמתות הללו למה אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע (ד' שלשה בדקי מיתה בראת באשה ואמרי לה שלשה דבקי מיתה ואלו הן נדה וחלה והדלקת הנר כלום עברתי על אחת מהן: ונתתה לאמתך זרע אנשים מאי זרע אנשים אמר רב גברא בגוברין ושמואל אמר זרע שמושח שני אנשים ומאן אינון שאול ודרד ורבי יוחנן אמר זרע ששקול כשני אנשים ומאן אינון משה ואהרן שנאמר (ד' משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו ורבנן אמרי זרע אנשים זרע שמובלע בין אנשים כי אתא רב דימי אמר לא ארוך ולא גוך (ב' ולא קטן ולא אלס ולא צחור ולא גיחור ולא חכס ולא טפשי: אני האשה הנצבת עמכה בזה אמר רבי"ל (ד' מכאן שאסור ליישב בתוך ארבע אמות של תפלה: אל הנער הזה התפללתי א"ר אלעזר ושמואל מורה הלכה לפני רבו היה שנאמר וישחטו את הפר ויביאו את הנער אל עלי משהו דוישחטו את הפר הביאו הנער אל עלי אלא אמר להן עלי קראו כהן לית לישחוט חזנהו ושמואל דהוו מהדרי בתר כהן למושחט אמר להו למה לכו לאהדורי בתר כהן למושחט (ד' שחיטה בור כשרה אייתוהו לקמיה דעלי אמר ליה מנא לך הא אמר ליה (ד' מי כתיב ושחט הכהן והקריבו הכהנים כתיב (ד' מקבלה ואילך מצות כהונה מכאן לשחיטה שכשרה בור אמר ליה מימר שפיר קא אמרת מיהו מורה הלכה בפני רבך את (ד' המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה אחיא חנה וקא צוחה קמיה אני האשה הנצבת עמכה בזה וגו' אמר לה שבקי לי דאענשיה ובעניא רחמי ויהיב לך רבא מיניה אמרה ליה אל הנער הזה התפללתי: וחנה היא מדברת על לבה אמר רבי אלעזר משום רבי יוסי בן זמרא על עסקי לבה אמרה לפניו רבוננו של עולם כל מה שבראת באשה לא בראת דבר אחד לבטלה עינים לראות ואזנים לשמוע חוטם להריח פה לדבר ידיים לעשות בהם מלאכה רגלים להלך בהן דדים להניק בהן דדים להללו שנתת על לבי למה לא להניק בהן תן לי בן ואניק בהן: ואמר רבי אלעזר משום רבי יוסי בן זמרא וכל היושב בתענית בשבת קורעין לו גזר דינו של שבועים שנה ואף על פי כן חוזרין ונפרעין ממנו דין עונג שבת (ד' מאי תקנתיה אמר רב נחמן בר יצחק (ד' ליתוב תעניתא לתעניתא: ואמר רבי אלעזר חנה הטיחה דברים כלפי מעלה שנאמר ותתפלל על ה' מלמד שהטיחה דברים כלפי מעלה ואמר רבי אלעזר אליהו הטיח דברים כלפי מעלה שנאמר ואתה הסבות את לבם אחורנית א"ר שמואל בר רבי יצחק מנין שחזר הקב"ה והודה לו לאליהו דכתיב

שבשבת יש לו סעודה מוכנת ותענוגים, מה שאין לו בחול, וכשמגיע מהן קשה לו בלבו יותר מתעניתו בחול, ואפי"כ יש עליו דין עונג שבת, ואמרו רבנן ליתוב תענית לתעניתיה.

לדבר זה נאמר רבי יוחנן בן זבדי עליו שלש צעדים שנה, עונג הוא לו כשמתענה וקורע בגדו, דעו, של אס מתענה יושז ודואל כל היום כולו ואינו נכנס צעוג שבת מפני הפחד (ואורח ח"א סי' עא).

(א) עירקין טו: (ב) סוטה טו. וסם מולפת השיטה וע"ש בתוס' ובתוס' מנחות ח: וע"ש (א) י"ח נפקדה (ד) יימנות על. מנחות טו: קדושין ח: גיטין מחל: מדרים ג. ז"מ לא: ז"ל: ע"ז ס. סנהדרין נו. ס"י: פ"ה: ט: ממת י. וזמס קח: כריתות יא. עירקין ג. נדה לז: מדל. (ס) שבת לז. (י) וזמס לז. וימא ס. מנחות יט. (י) עירוקין סג. (ח) ונענית (יג) ט. אמר שהול לזן. גיחור ר"ש צלע"ז כל"ל וכו' (נכסין) לקמן נח: ונמלא צמכות דף מה: ועי' פירש"י לקמן נט: ונ"י צממעני ו"י"ט לקמן מז. (י) ושיך לעיל עמוד א, (ס) ר"ל מ"ז.

תורה אור השלם

1. קצאו אנשים בני בליעל מקרבך ויזיחו את ישיבי עירם ואמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידועתם. דברים יד די
2. ואם לא נטמאה האשה ותזרתי הוא ונקתה ונורעה ירעי. במדבר ה כח
3. משה ואהרן בבקויו וישמואל בקראי שמו קראים אל ה' ודואי עיבם. תהלים טז ו
4. עניי ז' עניי וידעי הקם הזה כי אמת ה' האלהים וה' אמתה ונקתה את לבם ארצית: מלכים א יח לו

הגהות הב"ח

(א) ג' ולא קטן. ר"ב פי' שזול דק מיהו ולא אלס פירוש שהוא עב הכנה לשון ואלס:

גילוי הש"ס

תוס' ד"ה פורה וכו' ובא ללמד לפנינו ע"י מה"ד קטן קליס:

מוסף תוספות

- א. בתוס' י"ח שכתב, ד' זעורא בעא קומי לאסי.
- ב. בתוס' י"ח שכתב, עמך משמע בתוך ד"א.
- ג. רש"י אומרם עמכה מלא בה"א וכו'. ג. ובתוס' י"ח שכתב, או שזא כוללו באשקא נצור.

לעזי רש"י

ר"י. אדם.

רבינו חננאל

אני האשה הנצבת עמך בזה ובתו' מכאן שאסור ליישב בתוך ד' אמות של תפלה. שעינין מדוקיא דקרא דכתיב הנצבת עמכה מלמד שהיה עלי עצב עמה כל זמן שהיתה חנה מתפללת. כל היושב בתענית בשבת קורעין לו גזר דינו של ע' שנה. קבלנו מרבותינו דביישוב בתענית חלוס מיירי, כדקיי"ל יפה תענית לחלוס כאש לנעורת, כי כל אדם שגורו עליו נורה רעה על עון שעשה, מגלין אותו ע"י חלוס מה ששתיד לבוא עליו, וכיון שמתרגש בה מתענה וחוזר בתשובה והקב"ה מחול לו, וכיון שחור בתשובה שלמה אפילו חטא כל שנותיו, שהן ע' שנה כדכתיב ימי שנותיו בהם ע' שנה. ומפני מה תעניתו בשבת גדולה מתעניתו בחול, לפי

מפניה הפסולה (סוטה ב.). דברה תורה כלשון בני אדם. הכי משמעו צני אע"ג (נדריס ג.). דבקי מיתה. שמתקין ומקרינן מיתה לפני זמנה (שבת ב.). והקריבו הכהנים כתיב. ומדכתיב כהן צקלה ובשמיטה לא כתיב, מכלל דושחט אצטליס קול, וסמך ידו ושחט, לומר על שמיטה ששכר צור (יומא ב.). ובכ"ז בובח"ס ב.). המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. צדי שמיס (שורבין טו.). תעניתא לתעניתא. פי' שחייב לתענות למחר יום אחד כדי שימחול הקב"ה טוט צבטיל עונג שבת, וליכא צממענא צבטיל עונג שבת צלל אפילה ולא שמיא, אלס מדין עונג שבת פסור, דקיימא לו כל היושב צממעני קורעין לו גזר דיט של צעניס שנה, עונג הוא לו כשמתענה וקורע בגדו, דעו, של אס מתענה יושז ודואל כל היום כולו ואינו נכנס צעוג שבת מפני הפחד (ואורח ח"א סי' עא).